

POSTANOWIENIE

5 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 5 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa L. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko O. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 28 lutego 2023 r., I AGa 186/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem

skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na mającą mieć miejsce w niniejszej sprawie nieważność postępowania. Skarżąca wyjaśniła, że zgodnie z art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawłość lub precedensowy charakter sprawy. Skarżąca powołała się na uchwałę z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, w której Sąd Najwyższy przesądził, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie ww. art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Powyższej uchwale Sąd Najwyższy nadał moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia. Skarżąca odnotowała, że wyrok Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie został wydany w dniu 28 lutego 2023 r., a zatem przed wejściem w życie powołanej uchwały. Skarżąca przyjęła jednak, że

dla uznania, że rozpoznanie przez sąd odwoławczy środka zaskarżenia w składzie jednoosobowym narusza prawo strony do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy i prowadzi do nieważności postępowania, nie powinno mieć znaczenia, czy nastąpiło to przed 26 kwietnia 2023 r., czy też w późniejszym terminie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca zasygnalizowała dalej, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a dotyczących możliwości uznania gwarancji ubezpieczeniowej za czynność kauzalną, a nie abstrakcyjną. Powołała przy tym wyjaśnienie istoty gwarancji ubezpieczeniowej przedstawione przez Sąd Najwyższy w wyroku z 15 lutego 2018 r., IV CSK 86/17, a także w doktrynie i przeciwstawiła im orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 11 października 2018 r., I AGa 170/18, a także wyrok Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 2016 r., II CSK 388/15. Po przywołaniu rozważań wymienionych Sądów skonkludowała, że konieczne jest dopuszczenie możliwości nadania umowie gwarancyjnej charakteru kauzalnego, a nie – jak to czynią z automatu sądy powszechne – charakteru abstrakcyjnego.

Skarżąca ponadto stwierdziła, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie konieczność ustalenia, czy umowa o świadczenie na rzecz osoby trzeciej, uregulowana w przepisie art. 393 k.c., może przybrać postać wyłącznie dodatkowego zastrzeżenia umownego, modyfikującego jakąś inną umowę (podstawową) albo stosunek obligacyjny powstały z innego zdarzenia prawnego, czy też może stanowić osobną umowę i występować w obrocie samodzielnie, obok umowy podstawowej.

Na kanwie niniejszej sprawy brak podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na zarzucaną przez pozwaną nieważność postępowania, którą wywodzi z niewłaściwej obsady sądu i w związku z art. 15z¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1327) i uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasady prawnej – z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, gdyż ustalony w tej uchwale sposób wykładni powołanych przez pozwanego przepisów ma zastosowanie do orzeczeń wydanych

w postępowaniu apelacyjnym od jej wydania. Polemika pozwanej z poglądem wyrażonym w uchwale pozostaje przy tym bez znaczenia.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga zidentyfikowania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie. O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy z mającego zastosowanie lub mogącego mieć zastosowanie w sprawie przepisu dekodowane są różne normy prawne, a brak jest wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie, które by te różnice usuwały i wyjaśniały przyczyny ich występowania.

Skarżąca nie wykazała, że istnieje w sprawie potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. W tej części wniosku Sąd Najwyższy dostrzegł jedynie próbę wytłumaczenia przez skarżącą istoty umowy gwarancyjnej. Skarżąca uczyniła to jednak, nie powołując żadnych przepisów prawnych, które wątpliwości te miałyby budzić. Ograniczyła się jedynie do przedstawienia dwóch poglądów dotyczących charakteru zobowiązania gwarancyjnego, które zaczerpnęła z orzecznictwa i piśmiennictwa. Skarżąca przeciwstawiła je sobie wzajemnie dowolnie i wybiórczo, zaniedbując potrzebę bardziej wnikliwej analizy odmiennych zdarzeń prawnych, leżących u podstaw zapadłych orzeczeń i przedstawionych w nich rozważań. Co więcej, skarżąca nie dostrzegła, że w uzasadnieniu zaskarżonego przez nią orzeczenia Sądy *meriti*

stanowczo i jasno wypowiedziały się o charakterze stosunku wynikającego z „umowy gwarancyjnej” i nie czyniły tego w oderwaniu od okoliczności sprawy. Wprost przeciwnie, z motywów pisemnych wyroku Sądu Apelacyjnego można łatwo wyczytać, że stosunek, jaki łączył pozwaną z powódką, Sąd przeanalizował przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności zachodzących między podmiotami występującymi w sprawie. Nie budzi wątpliwości, że kwestia ta została wyjaśniona w uzasadnieniu. Skarga kasacyjna nie jest zaś instrumentem mającym pomóc stronie po raz kolejny wyrazić wizję prawną rozwiązania sprawy, co miałoby doprowadzić do uzyskania korzystniejszego przez nią wyniku postępowania sądowego.

Co do przesłanki istnienia zagadnienia prawnego, to należy stwierdzić, że w jej uzasadnieniu skarżąca powołując się na art. 393 § 1 k.c. ponownie przedstawiła wizję rozstrzygnięcia sprawy, która miałaby być uzasadniona przyjętym przez nią rozumieniem przepisów. W motywach pisemnych Sąd Apelacyjny dał jednak wyraz brakowi uzasadnienia dla uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 393 § 1 k.c. Sąd odwoławczy wyjaśnił, że skarżąca już na etapie postępowania apelacyjnego nie przedstawiła merytorycznych argumentów na poparcie zarzutu, skutkiem czego własnowolnie wykluczyła możliwość odniesienia się do niego. Przy należyтым zbadaniu całokształtu sprawy Sąd drugiej instancji nie dopatrył się jednak żadnego naruszenia w stosowaniu prawa procesowego i materialnego, a tym samym nie dostrzegł błędów w subsumpcji, którą przeprowadził Sąd pierwszej instancji. Z tego względu oczywiste jest, że skarżąca spóźniła się z próbą przeforsowania zasadności naruszenia powołanego przepisu, skoro jego kontrolę uniemożliwiła już na etapie postępowania przed Sądami *meriti*. Żaden przepis k.p.c., dotyczący treści i konstrukcji skargi kasacyjnej, nie daje możliwości, aby podnoszenie przez skarżącego dopiero na etapie redagowania nadzwyczajnego środka zaskarżenia spóźnionej argumentacji, potwierdzającej zarzut sformułowany a nieuzasadniony przez stronę w apelacji, otwierało jej drogę do sanowania tego rodzaju błędu w drodze zgłoszenia go na etapie postępowania kasacyjnego w formie jednej z przesłanek przedsądu, statutowanych przepisami art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1935), orzeczono jak w postanowieniu.

A.W.

[ms]